

Щотижня зі сходом сонця Назар поволі простував до старої колії. Вона тяглася далеко за містом, немов соромилася перетинати своїми незугарними рейками чепурні вулички, боялася зіпсувати усталену гармонію затишку і спокою. Мабуть, більшість мешканців міста, зачувши віддалені, важкі, приглушено-ритмічні й тужні звуки потяга, ніби далеке рокотання грому, здивовано стенали плечима або здіймали брови, не тямлячи, що це. Далеко не всім спадало на думку, що так стукотять колеса потяга. Та й мало хто пам'ятав про те, що за містом є залізниця. Справді, стара колія, яка з'явилася невідомо коли (цього вже ніхто не міг достеменно пригадати), видавалася безглуздям — товарняк проходив повз цю малесеньку станцію лише раз на тиждень. Невдоволено гуркотів, тяжко зітхав і сопів, марно намагаючись збагнути, чого раптом машиністові заманулося гнати його в цю глушину, де навіть немає нормального пристанку.

Назар приходив завчасно. Запалював міцну цигарку, смачно й глибоко затягуючись, і сідав на полама-

ну лавку. Зачувши звук потяга, схоплювався з місця. Полегшено випустивши пару, той на хвилю спинявся, приймаючи якийсь вантаж, а відтак, тужно зітхнувши, поступово набирив швидкість. Назар непорушно стояв, пильно вдивляючись у сліпі, однаковісінькі товарні вагони, які миготіли все швидше і швидше, проводжав їх доти, доки губився десь у сірій далекості їхній слід. Ще трохи постоявши, озирався навсібіч, наче все-таки виглядаючи когось, усе ще намагаючись когось побачити, і помалу вертав у місто.

Він знав, що сьогодні його знову зустрінуть добрі знайомі, хоча він й уникатиме їх. А таки підійдуть і запитають те, про що запитували останні кілька місяців. Він укотре мовчатиме, не бажаючи провадити жодних розмов, прагнучи тільки сумних, самотніх думок. Та вони на це зовсім не зважатимуть. Помітивши їх, можна підхопитися з лавки й втекти. Але це було б безглуздо. Та й, зрештою, хіба можна втекти від подібних до себе?

Так вийшло й сьогодні. Він сидів на лавці у сквері, вони натрапили на нього самі, немов навмисне шукали. А може, мали на нього нюх? Отак просто вміли виловити в повітрі його запах? Кульгавий Стас, від якого постійно тхнуло горілкою, Микола-Філософ, що любив порозмірковувати про життя, і Любка, ворог усіх двірників, з якими вона завжди сварилася.

Тільки вони й переймалися його клопотами, цікавилися мізерними подіями в його житті, якщо можна було так назвати якісь зміни чи нові обставини.

— Ну і як там? Зустрів? — нетерпляче спитав його кульгавий Стас ще здалеку.

— А ти хіба не бачиш, що ні? — озвалася замість нього Любка, яка тримала Стаса під руку. — Він же й далі сам... Нікого не зустрів.

Стас почухав потилицю і, витягнувши з кишені пом'яті цигарки, пригостив Назара.

— А може, нема чого тобі, Назаре, туди ходити без кінця? Чого дурити себе? — знову заговорив. — І мучитися так. Щось собі вигадувати... Так ще гірше. Краще кінчай це глупство, воно й відпустить. Ти ж не дитина. Забудь про все.

— Багато ти знаєш, — похмуро озвався Микола-Філософ. — Може, то в нього єдина втіха. Коли є таке в людини, не можна її цього позбавляти. Ось у тебе, Стасе, який смисл життя? Знайти де спати, щоб було сухо й тепло, заробити якусь копійчину на горілку. Ну, може, Любку полюбити, якщо чутимешся в силі. А в нього той смисл — щось добре, щось від серця. Тільки ти своїми пропитими мізками цього не зрозумієш. То ж краще стули пельку й не лізь.

По тих словах Микола-Філософ простягнув Назарові руку, міцно стиснув його долоню і, не зронивши

більше жодного слова, подався геть. Любка захихотіла й поплескала Стаса по плечах.

— Йду позбирати трохи пляшок. Ти зі мною?

— Я хотів як краще... — пробурмотів Стас, махнувши рукою. — А нехай собі робить, що хоче. Його справа. Як подобається так, то нехай...

Обернувшись, він закульгав за Любкою. За хвилину вона рвучко спинилася, наче щось пригадавши, і підбігла до Назара, що продовжував сидіти на лавці, із сумною байдужістю споглядаючи довкола себе світ.

— А знаєш, певно, Філософ сказав правду. Ти чекай її. Може, вона й справді повернеться? І я б хотіла, щоби на мене хтось чекав. Та нема кому... А може, й мене колись хтось полюбить? Як думаєш? Коли хтось любить, так і цікавіше жити, і легше... Стас мене не любить, він тільки горілку любить. Йому нема різниці, з ким бути — зі мною чи з тією дурепою Мариною. А ти чекай, може, вона справді повернеться, якщо жива... Ти чекай, добре?

— Добре, — нарешті озвався Назар і усміхнувся їй так, ніби побачив уперше. Бо й справді, вона йому видавалася зовсім іншою. Не такою Любкою, якою була досі, — зі сплутаним, давно нечесаним волоссям, із кривуватою губою через вибитий колись зуб і в одязі з чужого плеча, який завжди був їй заве-